

Dnešné liturgické čítania spája spoločná téma *Božieho svetla a pravého rozlišovania*. Prvá kniha Samuelova opisuje prechod Izraela od obdobia sudcov k monarchii. Po odmietnutí kráľa Saula Boh posla proroka Samuela do Betlehema, aby pomazal jedného zo synov Izaiho za nového kráľa (1 Sam 16,1-13).

Samuel najprv predpokladá, že Boží vyvolený bude Eliab, ktorý pôsobí kráľovsky svojím vzhľadom. Pán však vyslovuje zásadný princíp biblickej teológie vyvolenia: „Človek hľadá na výzor, ale Pán hľadá na srdce“ (1 Sam 16,7).

Hebrejské slovo *lēb* (srdce) označuje centrum osobnosti, miesto rozhodovania a morálnej orientácie človeka. Božia voľba sa preto nezakladá na vonkajších kvalitách, ale na vnútornom postoji.

Dávid je najmladší z Izaiho synov a ani nie je prítomný pri prvom stretnutí, pretože pásie stádo. Napriek tomu je práve on vybraný a pomazaný. Pomazanie olejom znamená nielen ustanovenie do kráľovskej funkcie, ale aj dar Božieho Ducha: „A od toho dňa pôsobil na Dávida Pánov duch“ (1 Sam 16,13).

V úryvku z Listu Efezanom (Ef 5,8-14) apoštol Pavol pripomína kresťanom, že kedysi boli „tmou“, ale v Kristovi sa stali „svetlom v Pánovi“ (Ef 5,8). Tento nový stav vyžaduje konkrétny spôsob života: veriaci majú žiť ako „deti svetla“, ktorých život sa vyznačuje dobrotou, spravodlivosťou a pravdou (Ef 5,9). Záver textu obsahuje pravdepodobne starokresťanský krstný hymnus: „Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a Kristus ťa osvieti“ (Ef 5,14). Krst je tu chápaný ako prechod zo stavu temnoty do svetla, z duchovného spánku do nového života v Kristovi.

Evanjelium štvrtej pôstnej nedele (Jn 9,1-41) prináša rozprávanie o uzdravení muža slepého od narodenia. Rozprávanie sa začína stretnutím Ježiša a jeho učeníkov so slepým mužom. Učeníci kladú otázku, ktorá odráža tradičné presvedčenie starovekého judaizmu: „Rabbi, kto zhrešil – on alebo jeho rodičia, že sa narodil slepý?“ (Jn 9,2). Choroba bola často interpretovaná ako dôsledok hriechu. Ježiš však toto chápanie odmieta a vysvetľuje, že v tomto prípade ide o situáciu, v ktorej sa majú „zjaviť Božie skutky“ (Jn 9,3). Utrpenie tak nie je chápané ako trest, ale ako priestor, v ktorom sa môže prejaviť Božie pôsobenie.

Ježiš následne vykonáva symbolické gesto: zo zeme a slín vytvára blato a natiera ním oči slepého. Toto gesto pripomína stvorenie človeka z prachu zeme (Gn 2,7) a naznačuje, že uzdravenie predstavuje nové stvorenie. Slepý je potom poslaný umyť sa v rybníku Siloe, ktorého názov znamená „poslaný“. Evanjelista tým poukazuje na Ježiša ako na toho, ktorý je poslaný Otcom.

Uzdravenie slepého od narodenia má v Jánovom evanjeliu aj sviatosťnú symboliku. Tak ako slepý získava zrak po umytí v Siloe, tak aj kresťan prijíma svetlo viery vo vode krstu. Preto sa tento text v starokresťanskej tradícii často používal pri katechéze katechumenov pripravujúcich sa na krst.

Rozprávanie však nekončí samotným zázrakom. Evanjelista venuje veľkú časť textu diskusii, ktorú uzdravenie vyvoláva. Postupne vystupujú rôzne skupiny ľudí: susedia, rodičia uzdraveného a farizeji. Každá z týchto skupín reaguje inak. Susedia reagujú skôr zvedavosťou a neistotou. Rodičia sa vyhýbajú jasnému stanovisku zo strachu pred vylúčením zo synagógy. Farizeji odmietajú uznať zázrak, pretože Ježiš uzdravil v sobotu a tým podľa ich interpretácie porušil Zákon.

Uzdravený muž naopak prechádza postupnou cestou viery. Najprv hovorí o „človeku menom Ježiš“ (Jn 9,11), neskôr ho nazýva prorokom (v. 17) a nakoniec vyznáva vieru v Syna človeka. Tento postupný vývoj predstavuje proces duchovného osvietenia.

Na konci perikopy zaznieva paradoxné Ježišovo vyhlásenie: „Súdiť som prišiel na tento svet: aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, aby oslepli“ (Jn 9,39).

Skutočná slepota teda nespočíva v telesnom nedostatku, ale v odmietnutí pravdy. Tí, ktorí si myslia, že vidia, zostávajú v tme, zatiaľ čo tí, ktorí uznávajú svoju slepotu, môžu prijať svetlo viery.

Položme si niekoľko otázok na zamyslenie:

Dokážeme vidieť druhých tak, ako ich vidí Boh, teda nie podľa vonkajšieho vzhľadu, ale podľa srdca?

Vieme počúvať Božie slovo uprostred hluku každodenného života?

Zachováme svetlo krstu, ktoré sme prijali, aby osvetľovalo našu životnú cestu?